

Körper baut“ spiritualizmusát igyekszik felébreszteni az anyagba fásuló emberben, a mai embernek az érzékfeletti dolgok felé forduló figyelmére apellál s ezzel próbálja felszabadítani a rabul tengődő és minden anyagi és szellemi erőn győzedelmeskedni tudó szeretetét. Miszticizmusa és mágiikus fantáziája csak eszköz, csak út az istenség felé való haladásban.

Spunda regényének ezt az erkölcsi és eszmei tartalmát azonban a regény szerkezetében állandóan veszély fenyegeti. Nemcsak azért, mert az olvasótól már eleve diszponáltságot vár arra, hogy az elbeszélés transzcendens erők által létrehozott tényeit csak a regény keretén belül is elhiggye, hanem egyszerűen technikai okokból is. A regény második fele annyira elnyúlik, annyira szerteömlő és lassan haladó, hogy a különben erősen és szinte idegizgató hangsúlyozott gondolati elem minduntalan eltéved előlünk a sok aprólékos diszkusszió, szimbólikus magyaráztatás tömegében. —i. —ó.

Marcelle Tinayre elbeszélései. (Un drame de famille.) A modern francia irodalomban jelentős szerepet játszanak az írónők. Noailles grófnő költeményeivel, Marcelle Tinayre, Colette, Gérard d'Houville, Lucie Delarue-Mardrus regényeikkel kiváló helyet, nevet vívtak ki maguknak.

Marcelle Tinayre, aki Tormay Cécile francia fordítója, a magyarok és a magyar irodalom barátja, újabban egy novelláskötettel gazdagította munkáinak immár hosszú sorát. A kötet az első, hosszabb elbeszélésen kívül — amelyről címét is nyerte — rövidebb lélekzetű történeteket foglal magában. Egy-egy percre felidézett régi emlék, csendes hangulatkép, finom megfigyelés vagy élmény adja a tárgyat a néha csodálatos tömöritéssel és ízléssel dolgozó írónőnek. Szívesen választ nő a novellák hőségeit, pillanatnyi borzongásait megrögzíteni, Kifürkészi a kielégítetlen vágyakat, eltemetett gondolatokat és megmutatja rövid, fájó feláradásukat. Mások a gyermekkorba száll vissza, első emlékeit kutatja, vagy az anya büszkeségével jegyzi fel saját gyermekeinek mondanásait és tetteit. Érdeklődik az emberi lelkek és életek; kíváncsi. Kissé tetészeleg is magának a pszichológus-sze-

repben és élvezzi az előnyöket, miket női és írói volta nyújt. Éles szemmel néz az emberek arcába és kitalálja gondolataikat; a pályaudvaron kis regényt bonyolít le a jelenlevő közömbös emberekkel, a vasúti kocsi-ban élettörténeteket teremt társai számára. De kíváncsisága mindig tapintatos marad. Gondolatait nem kényszeríti rá a világra, állásfoglalását az olvasóra. Nem mond ki végleges ítéleteket, nem színez ki ellentéteket, nem torzítja az életet jók és gonoszak küzdelmévé; megbocsátó, megértő hangulattal nézi embereit.

Az első novella hősnője, a gazdag La Peyrade asszony, eltaszította fiát, aki házasságával magára haragította és midőn a fiú nyomorában idegen pénzhez nyúl, nem segít rajta, halálba kergeti. Nem tudunk haragudni az elveihez ragaszkodó és gyermekét feiafódozó öregasszonyra; szerencsétlen fiával együtt sajnáljuk. És igazat adunk a másik fiúnak is, aki ért a hízelgéshez, alkalmazkodáshoz s meghódítja az anyját meg a szerencsét. Nincs kit gyűlölnünk, az alakok sorsa elkerülhetetlen, tulajdonságaik megmászhatatlanok. Bár küzdenek egymással, nem az összeütközést érez zük tragikusnak, hanem a végzetes szembenállást, amit kezdettől fogva megszabnak a különböző jellemek. Az elrendeltség, a szükségszerű elmúlás szomorú hangulata bujkál itt és a következő lapokon.

A tartalmi tulajdonságokat szerencsésen szolgálja a novellák stílusa. Egyszerűen, keresetlenül peregnak a mondatok, mintha nyugodthangú beszélgetést hallanánk. A lelki elemzéseket hangulatos környezetrajzok egészítik ki, a külső, belső benyomások mindig megfelelő szavakba öltöznek. Legfőbb ereje és stílusnak a kellő arányok eltalálása; mint maga a történet, úgy egyetlen mondat, gondolat sem nyúlik tovább a kellesténél. A tömörítés itt is jól sikerül és olykor különös ritmust kölcsönöz a prózának.

Halász Gábor.

Verő György könyve a Népszínházról. (A Népszínház Budapest színi életében.) A Népszínháznak, alapítása most lefolyt ötvenedik évfordulóján, nem állíthatott volna méltóbb emléket tulajdonosa, a főváros, mint hogy történetét megíratra. S e feladatra alig szemelhe-